

YAYIN TANITMA

KLEINE GEOLOGIE DER OSTALPEN

Helmuth Bögel ve Klaus Schmidt

Ott Verlag ,Thun, 231 s. (1976)

Koenig'in 1972 de geneOtt Verlag tarafından yayınlanmış olan "Kleine Geologie der Schweiz" adlı küçük kitabının Doğu Alpleri kapsayan bir karşılığı olmak üzere kaleme alınmış olan "Kleine Geologie der Ostalpen", Doğu Alplerin pek karışık olan yapısını ve jeolojik tarihini ihtisası Alp jeolojisinin dışında bulunan jeolog'a ve jeolojiye ilgilenen herkese ana-hatlarıyla açıklamak olan amacına ulaşmış, pek faydalı bir kitap. Önsöz ve literatür listesi dışında kitap dört kısımdan oluşuyor: Birinci kısım (Einführung in den Bau der Ost-und Südalpen = Doğu ve Güney Alplerin yapısına giriş) Alplerin genel coğrafya ve jeolojisine bir bakıştan sonra Alplerin jeolojik tarihlerinin çok genelleştirilmiş bir özeti ile son buluyor. İkinci kısım (Die geologischen Zonen der Ost-und Südalpen = Doğu ve Güney Alplerin jeolojik zonları) en alttakilerden başlamak üzere sırayla Doğu ve Güney Alplerin tektonik birliklerinin tasvirlerine ayrılmış. Üçüncü kısımda (Das Tertiär un das Quartar = Tersiyer ve Kuaterner) Doğu ve Güney Alplerin Tersiyer ve Kuaterner'deki gelişmesi ve bu arada özellikle Alp içi ve dışı Tersiyer havzalarının jeolojisi anlatılıyor. Dördüncü kısım (Geophysik und Gebirgsbildung = Jeofizik ve dağ oluşumu) genellemelere ayrılmış. Son yıllarda özellikle Bögelin önemli katkılarının bulunduğu jeofiziksel araştırmaların kısa sonuçları ve bunların jeolojik önem ve anlamları belirtildikten sonra Doğu ve Güney Alpleri oluşturan tektonik nedenlere geçiliyor. Burada yazarlar özellikle

jeolojik tskvimi

genç kuşakların pek bilmedikleri eski teorileri de (örneğin Ampferer ve Kraus'un fikirleri gibi) faydalı şekiller yardımı ile açıkladıktan sonra bugün genellikle kabul edilmiş olan kıta-kıta çarpışması modelini anlatıyorlar.

Yukarıda da belirttiğim gibi Alp jeoloğu olmayanlar için yazılmış olan bu küçük kitap açık dili ve nefis şekilleri nedeniyle amacına ulaşmış bir eser sayılabilir. Ancak kusurları arasında metinde bahsi geçen bazı önemli yerlerin, örneğin Semmering-Wechsel tektonik penceresine isim vermiş olan Semmering'in kitap içerisinde hiçbir haritada bulunmaması, yazarların önemli birkaç paleocoğrafi problem konusunda sadece kendi tercih ettikleri çözümlerle ilgili şekillere yer vermeleri (örneğin Tauern Fenster'deki Obere Schieferhülle kayaların Piemontais veya Valais çukurlarına ait olması ile ilgili Trümpy'nin son derece faydalı haritası bu kitaba konmamıştır) ve Doğu Alplerde nap hareketlerinin ve bununla ilgili olarak dalmannın başlangıcı konusunda V. Dietrich gibi araştırmacıların fikirlerinden hiç bahsetmemeleri sayılabilir. Fliş havzalarının tektonik konuları hakkındaki görüş de (Şekil 11) bu konuda bilgi sahibi kimselere garip karşılanabilecek bir niteliktedir.

Yukarıda sayılan kusurlar Bögel ve Schmidt'in "Kleine Geologie der Ostalpen" ine asla gölge düşürecek önemde değildirler. Doğu Alp'lerin jeolojisi hakkında genel bir bilgi sahibi olmak isteyen jeologlar için son derece faydalı bir kılavuz olan bu kitabın mümkünse Oxburgh'nun 1968 de yayınlanan makalesi ve jeolojik gezi kılavuzu ile birlikte alınmasını tavsiye ederim.

A. M. Celal ŞENGÖR

DEĞİNİLEN BELGELEER

Oxburgh, E. R., 1968, An Outline of the Geology of the Central Eastern Alps: Proc. Geol. Assoc., C. 79, s. 1-46.

_____, 1968, The Eastern Alps-a Geological Excursion Guide: Proc. Geol. Assoc., c. 79, s. 47-124.